

Антонюк О. Р., д.е.н., професор (Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне, Україна),

Мамонтова Н. А., д.е.н., професор (Національний університет «Острозька академія», м. Острог, Україна)

РИЗИКО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У ФІНАНСОВОМУ УПРАВЛІННІ ТА КОНТРОЛІ ДІЯЛЬНОСТІ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Згідно чинного законодавства громади України можуть створювати для задоволення інтересів та потреб населення комунальні підприємства. За своєю організаційно-правовою формою вони є комерційними, діяльність яких спрямовано на те, щоб приносити прибуток до місцевого бюджету. Тільки за період 2020 року місцеві ради створили 1,4 тис. комунальних підприємств і зараз їх понад 14 тисяч [2]. Перевірки діяльності комунальних підприємств в рамках проведення державних фінансових аудитів вказують на проблеми у використанні коштів, ефективній діяльності [1]. За даними аналітичного звіту Національного агентства з питань запобігання корупції, «така кількість не спричиняє позитивний ефект для розвитку територіальних громад, а навпаки зумовлює втрати коштів місцевих бюджетів через неефективність управління підприємствами комунальної власності, які у непоодиноких випадках спотворюють конкуренцію» [2].

Діяльність комунальних підприємств пов'язана з різними ризиками діяльності. При здійсненні управління підприємствами виникають ризики діяльності, неефективне управління активами та, як наслідок, збитковість підприємств, порушення при здійсненні публічних закупок. Управління - система, через яку здійснюється керівництво установою, що стосується структури та процесів прийняття рішень, підзвітності та контролю. Ефективне управління забезпечує досягнення цілей установи шляхом створення правильних політик, процедур та процесів, а також забезпечує управління ризиками, пов'язаними зі стратегіями установи. Ключову роль в цьому відіграє система внутрішнього контролю. В рамках функціонування системи внутрішнього контролю суб'єктів державного сектору пріоритетним є управління ризиками, що здійснюється в рамках фінансового управління та контролю. Діяльність з управління ризиками передбачає їх ідентифікацію, проведення оцінки, визначення заходів реагування та запобігання настанню ідентифікованих ризиків, перегляду ідентифікованих та оцінених ризиків для виявлення нових та таких, що зазнали змін. Для ідентифікації ризиків важливо розуміти типові відхилення в діяльності комунальних підприємств, що дозволить краще

вархувати їх в діяльності окремих комунальних підприємств (рисунок).

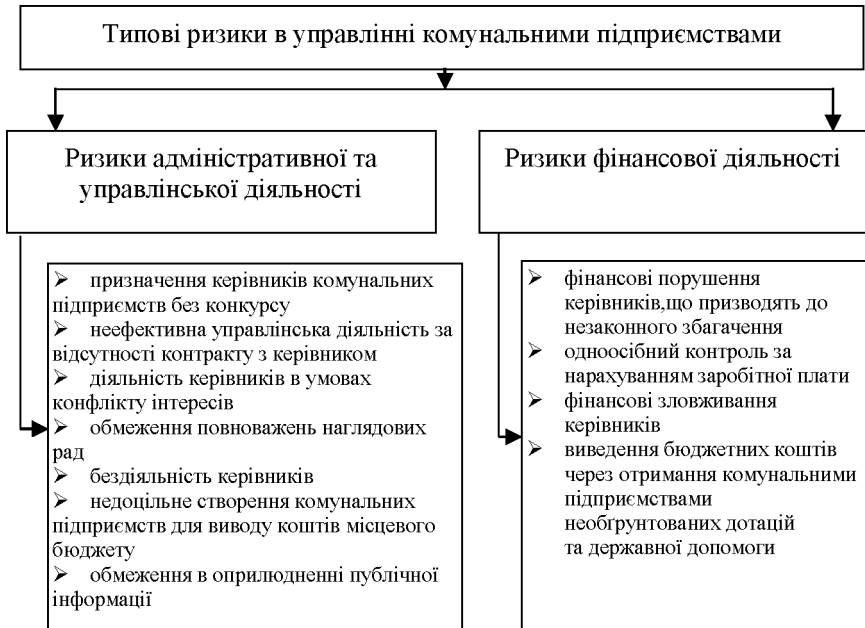

Рисунок. Типові ризики діяльності комунальних підприємств України*

* складено на підставі [2]

Отже, для запобігання ризикам діяльності комунальних підприємств при розробці внутрішніх регламентів варто враховувати типові ризики діяльності. На макрорівні ми підтримуємо висловлені ідеї НАЗК щодо створення єдиного відкритого порталу зведеної інформації про діяльність комунальних підприємств, що включатиме у тому числі повну інформацію про діяльність комунальних підприємств, фінансові плани та звітність, результатів внутрішніх та зовнішніх перевірок тощо. Потребує покращення діяльність наглядових рад та забезпечення проведення моніторингу та здійснення контролю за наданням державної допомоги комунальним підприємствам.

1. Державна аудиторська служба України : офіційний сайт. Звіти. URL: <https://dasu.gov.ua/>. (дата звернення: 24.09.2023). 2. Корупційні ризики в управлінні комунальними підприємствами. Стратегічний аналіз корупційних ризиків. URL: https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/09/Koruptsiyni_ryzyky_pty_upravlinni_komunalnymy_pidpryemstvamy.pdf (дата звернення: 24.09.2023).